

KaZaA škemrá o licenci

Boj mezi hudebními vydavatelstvími a výměnnými sítěmi nabírá obrátky **(CD)**

VOJTĚCH BEDNÁŘ

Sledujete přetrvávající soubor hudebních vydavatelství s výměnnými sítěmi? Pravdou je, že poslední dobou jeho intenzita polevila, nicméně je zde stále. A vstupuje do nové, ještě před několika týdny netušené fáze.

Existuje několik velkých výměnných sítí, které bychom mohli označit za globální. KaZaA o sobě prohlašuje, že je tou největší, ačkoliv není vůbec jisté, zda tomu tak je i doopravdy. Tato síť, v současnosti provozovaná společností Sharman Networks (po útěku z USA), nyní spustila kampaň proti hudebním labelům. Ano těm, které se její vlastní činností cítí být nejvíce poškozeny. Důvod je jednoduchý.

Představitelé společnosti Sharman se již drahnou dobu pokoušejí zcela neúspěšně vyjednat s managementem vydavatelství o podmínkách legalizace obsahu sítí. Jak je všeobecně známo, řádově miliony uživatelů tohoto výměnného systému nabízejí a také hledají a stahují si gigantické množství multimediálních souborů, hudby, filmů a dalších. Drtivá většina tohoto obsahu je pochopitelně ilegální, pirátská. Klient KaZaA je aplikací pracující fakticky se dvěma sítěmi zároveň. Kromě klasické sítě umožňuje vyhledávat také v Altnetu, systému trochu jiného ražení. Jeho soubory, ve výsledcích vyhledávání označené zlatou ikonkou, jsou chráněny správcem digitálních autorských práv (DRM), jejich stahování může být sledováno a v podstatě jsou připraveny pro prodej obsahu. Tedy nabízejí to, co zatím u výměnných sítí neexistuje. Aby však bylo možné obsah prodávat, musíme mít k němu práva. A to je přesně to, co Sharman Networks prozatím chybí.

Jak zlegalizovat piráta

Snahy o legalizaci obsahu výměnných sítí nejsou ničím novým, současná kampaň Sharmanu je pouze uvádí do středu pozornosti. V současné době je situace poněkud odlišná, než byla ještě před několika měsíci, porovnání se stavem před rokem je pak velmi komplikované. Existují služby, které umožňují legální stahování a využívání multimédií založené na poplatcích. Bohužel, tyto služby jako je iTunes se nám zatím vyhýbají velkým obloukem, nicméně zde jsou a svým tvůrcům a majitelům přinášejí peníze. Ačkoliv se očekávalo, že tyto služby budou drtivou konkurencí konvenčním výměnným sítím, v praxi se ukázalo, že tomu tak není. Obsahují sice množství souborů velké kvality, nicméně jich využívají lidé, kteří si chtějí poslechnout nejnovější hity, nebo zavzpomínat na staré písničky. Sběratelé obsahu stále používají výměnných sítí, stahují velké množství souborů a z nich filtrují ty zajímavé a kvalitní. Organizace podporující autorská práva nedávno vydaly prohlášení, podle

kterého ohromné množství uživatelů přestává nabízet obsah svých disků, a tedy i multimediální soubory zbytku světa. Je to trochu zavádějící, spíše můžeme pozorovat přesun mezi různými výměnnými systémy, jak bylo již před více než rokem předpovězeno, od „centrálních“ typu KaZaA k neřízeným nebo malým systémům (Gnutella2, DC). I tak ale v této síti zůstává obrovské množství ilegálního obsahu. Co s ním?

V zásadě se při legalizaci obsahu výměnných sítí uvažovalo o dvou možných modelech. Prvním z nich je to, co v praxi funguje například u služby iTunes, tedy model malé platby za každý stažený soubor s garancí jeho kvality a pravosti obsahu, čili využití Altnetu. Problém je v tom, že na jedné síti by fakticky musel, právě tak jak je tomu v případě KaZaA dnes, existovat zároveň legální i nelegální obsah. To druhé přitáhne uživatele k tomu prvnímu. Možná, že to tak funguje při spolupráci Sharman Networks s malými vydavateli, ale například archiv EMI to uživatelům KaZaA asi neotevře. Postupné odpojení klasické, tedy pirátské části sítě by přitom znamenalo masivní odliv uživatelů, jejich přechod k jiným systémům a konec výměnné sítě jako ta-

kové, respektive její transformaci na čistě komerční službu, přičemž z původního systému by, stejně jako u legendárního Napsteru, nezůstalo zloha nic.

Druhou možností, o které se hovoří, je částečná či celková takzvaná Generální licence. O co jde? Vydavatelé se mohou s provozovatelem P2P sítě dohodnout na volném šíření jejich souborů v rámci této sítě. DRM může, ale také, na rozdíl od předchozího případu, nemusí být použito. Majitelé autorských práv by dostávali pravidelné paušální platby za využívaný obsah, ale ten by – právě díky „paušálu“ – nemusel být pod tak striktní kontrolou. Pro uživatele by to nejspíše znamenalo buď mnohem více reklamy, anebo poplatky za využívání sítě. Budť měsíční, nebo zahrnuté do licence klienta (daleko spíše měsíční). Síť by pak využívali dál stejně jako dnes, jejich činnost by však byla kryta „generální“ licencí a tedy legální, přinejmenším co se souborů určitého vydavatele nebo vydavatelů týká.

Je zřejmé, že vydavatelé domy jednak pod tíhou své tradiční konzervativnosti, ale také s přihlédnutím k úspěchům PPV nejsou ochotny se o generální licenci v konkrétnějším a větším měřítku vůbec bavit. Na druhé straně se ukazuje, že využití Altnetu by mohlo být uživatelsky přijatelné při zachování nízkých cen za skladbu a faktu, že ilegální část sítě by fungovala jako reklama podle hesla: když se mi něco líbí zadarmo, stáhnou si placenou, kvalitnější a „oficiální“ verzi. To je však zatím pouze teoretizování, protože chráněného obsahu tolik není a údaje o jeho výtěžnosti jsou velice nekonkrétní.

Sežrat, nesežrat?

Společnost Sharman si stěžuje, že jednání s hudebním průmyslem nikam nevedou. Faktem ovšem je to, že s ní hudební průmysl tak či onak jednat musí. KaZaA je jednou z mála globálních výměnných sítí, které jsou pod nějakou, alespoň částečnou kontrolou. I když se Fastrack svému provozovateli již dávno z větší části vymknul z rukou, pořád je možné jej alespoň monitorovat. V případě umírající sítě Gnutella, nebo aktuální a rozšiřující se G2 jsou možnosti ovládnutí obsahu sítě bez participace jednotlivých klientů nulové, a možnosti centrální správy přesně žádné. Monitorování hubů DC je sice možné, ale protože si takový hub vytváří obvykle dobrovolník s rychlým počítačem a linkou, rozhodně v něm nebude vytvářet systém pro distribuci elektronické hudby za poplatek – již vzhledem k principům DC by to byl naprostý nesmysl. KaZaA tak zůstává velkou sítí, která si sice žije vlastním životem, ale která je také zábavnímu průmyslu chtě nechtě partnerem, se kterým nemá mnoho smyslu vřhat se do přímé konfrontace.

Nátlaková (propagační, informační) kampaň Sharmanu se průmyslu pokouší tuto skutečnost znovu připomenout. Střízlivým odhadem bychom mohli říci, že dříve či později k nějaké dohodě dojde. KaZaA sice obsahuje systém PPV, avšak i při neochotě labelů dávat generální licenci globální síti, i tato varianta je již testována, konkrétně na britské výměnné síti Wippit (www.wippit.com), kde za možnost stahovat bez omezení hudbu některých vydavatelů zaplatíte roční paušál 30 liber (tedy asi 1 200 Kč). Wippit je ovšem nevýznamná síť a nabídka je teritoriálně omezená, jak už to tak bý-

Legální P2P? Jde to

- Využití sítě Altnet, „zlatých ikonk“ je možné pouze tehdy, pokud budou poskytnuta práva na archivy velkých vydavatelů. Pokud Altnet slouží jen malým, nerozšíří se a nebude tak využívaným, jako původní síť Fastrack
- Systém PPV již nyní existuje u několika provozovatelů, asi neznámějším je společnost Apple se svým obchodem iTunes, mimochodem klient tohoto systému funguje nyní nejen na Mac OS, ale také pod Windows
- Generální licence založená na paušálních poplatcích vydavatelům je ideálním řešením. Například uživatelé služby Wippit dostávají za prakticky symbolických 30 liber ročně celý archiv EMI, to znamená přístup k tisícům legálních a volných skladeb. Experiment, prozatím ve fázi testování nicméně ukazuje, že taková možnost je rálná a funkční.
- Financování práv na obsah P2P ze zobrazené reklamy patří mezi diskutované, ale nikoli reálné možnosti. Je sporné, zda reklama tolik peněz vůbec vydělá, a zda by se jí byl „provozovatel“ P2P sítě ochoten vzdát. Klienty, již nyní obsahující spyware, by mohly být reklamou přesyceny.

vá. Stejná věc by se v rámci KaZaA musela odehrát globálně, a to by s sebou přineslo jednak mnoho technických, jednak i administrativních problémů. Řešení se ovšem musí najít, a to chť nebo nechtě pro Sharman i pro hudební vydavatele.

Pohled na sdílení budoucnosti

Je velice obtížné dopouštět se prognóz v oblasti P2P, jestliže se svět tak rychle mění. Pokud se ještě před nedávnem spekulovalo o brzkém konci veřejných P2P sítí, přinejmenším těch globálních, nyní to tak nevypadá. Právní prostředky k jejich smetení z povrchu zemského nevedly, technická vylepšení prakticky znemožnila jejich naprosté vypnutí jinak než na úrovni firewallů a ISP. Také proklamovaný úbytek uživatelů je dost možná ve skutečnosti pouze optickým klamem souvisejícím s jejich migrací mezi sítěmi, převážně ve směru ke G2 (Gnutella2) a některým dalším. Také představa, že P2P může existovat zcela bez ilegálního obsahu, je iluzorní a patří spíše do říše pohádek. Mnohem rozumnější možností je integrace několika elementů do sebe. Funkce PPV sítě, jejíž zisky by pokrývaly „ztráty“ způsobené ilegálním šířením, je jednou z těchto možností. Generální licence a paušální poplatek pokud možno za veškerou hudbu by byly pravděpodobně – v kombinaci s rozumně využitým DRM systémem nebo i bez něj – takřka optimálním řešením, na němž je však třeba se dohodnout a které je otázkou budoucnosti spíše než aktuálních jednání. Výkřik Sharmanu poukazující na neutěšený stav jeho jednání s vydavateli je nesmírně důležitou událostí, která však, aby mohla být užitečná, nesmí zůstat zapomenuta v propadlišti dějin internetu.

3 0747/FEL/□

Slovníček pojmů

P2P – peer to peer, princip propojení dvou systémů bez serveru, výměnné sítě jsou založené na tomto principu

PPV – Pay Per View – metoda platby za každé zhlédnutí multimediálního souboru

DRM – Digital Rights Management, systémy pro digitální řízení autorských práv

Altnet – Pod síť v systému Fastrack (KaZaA) původně určená pro distribuovanou počítání na systémech klientů, později přepracovaná pro distribuci DRM chráněného „zlatého“ obsahu v rámci KaZaA.

ISP – Internet Service Provider, společnost, která vás připojí k internetu

Odkazy na stránky KaZaA

www.kazaa.com – oficiální stránky KaZaA

www.kazaa.cz – neoficiální český server

www.kazaa.com/us/about/sharman.htm – Sharman Networks

▲ Výměnný systém KaZaA zatím neumožňuje stahovat zájemcům multimediální soubory za fixní měsíční poplatek.

▲ Kazaa Media Desktop má nyní i českou lokalizaci. Z webu www.kazaa.cz si můžete stáhnout i další utility.

▲ Pokud vás zajímají bližší informace o dění kolem Sharman Networks, podívejte se na www.kazaa.com/us/about/sharman.htm.

▲ Na síti Wippit (www.wippit.com), mohou Britové stahovat hudbu některých vydavatelů bez omezení za roční paušál 30 liber.